

Datum	31 oktober 2024
Omschrijving agendapunt	Opvangplekken voor asiel in de gemeente Sluis gerelateerd aan de Spreidingswet
Portefeuillehouder	Wethouder C.M. van Oostenbrugge-Bertou en Burgemeester mr. M.M.D. Vermue

Samenvatting

De spreidingswet en de stand van zaken binnen de gemeente Sluis

Aanleiding

1 februari 2024 is de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (de Spreidingswet) in werking getreden. Het doel van deze wet is om te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtiger verdeling van asielopvang over provincies en gemeenten.

Elke provincie heeft een provinciale regietafel onder leiding van de commissaris van de Koning. Aan de provinciale regietafel wordt overlegd over de uiteindelijke invulling van de provinciale opgaven. Elke provincie dient voor 1 november 2024 in een Provinciaal verslag te duiden hoe de verdeling van asielopvangplekken zal worden ingevuld. Vervolgens stelt de minister van Asiel & Migratie op uiterlijk 31 december 2024 een verdeelbesluit vast voor alle provincies. Op uiterlijk 1 juli 2025 dienen de opvangplekken in de verschillende provincies daadwerkelijk beschikbaar te zijn. Indien gemeenten niet voldoen aan de wettelijke taakstelling vanuit de Spreidingswet volgt een traject tot interbestuurlijk toezicht. De minister kan dan ingrijpen middels aanwijzing en opvangplekken afdwingen.

De spreidingswet in Zeeland

De Zeeuwse gemeenten willen hun eerlijke deel bijdragen aan de opvang van asielzoekers. Daarbij gaan de gemeenten uit van onderlinge solidariteit. Iedere gemeente draagt bij aan de opgave voor de asielproblematiek, ofwel door het opvangen van asielzoekers ofwel door op een andere wijze bij te dragen aan het oplossen van deze ketenproblematiek.

Op 1 februari 2024 is vastgesteld hoeveel opvangplekken de komende twee jaar nodig zijn voor opvang van asielzoekers. Op 1 februari 2024 is ook bekendgemaakt dat de prognose is dat er landelijk 96.000 opvangplekken nodig zullen zijn. Dit aantal wordt naar draagkracht verdeeld over de 12 Nederlandse Provincies. Voor Zeeland houdt dit in dat er **Zeeuws breed gezocht moet worden naar 2109 opvangplaatsen voor asielzoekers**. Voor de komst van de Spreidingswet maakten de Zeeuwse gemeenten al afspraken over de invulling van de opvangopgaven: de zogenaamde 'Zeeuwse afspraken'. Ook deze afspraken zijn gebaseerd op solidariteit en samenwerking. De afspraken blijven de basis vormen voor hoe wij de opvang van vluchtelingen en ontheemden organiseren.

De spreidingswet in onze gemeente

Op basis van de sociaal economische status score (CBS) zou het in 2025 gaan om minimaal **126 opvangplekken voor asielzoekers in de gemeente Sluis**. De afgelopen periode is onderzocht of een locatie geschikt zou kunnen worden gemaakt voor de huisvesting van ongeveer 200 asielzoekers. Dit zou gaan voor een periode van 5 jaar. De betreffende locatie is geen gemeentelijk eigendom. Dat had als gevolg dat wij als gemeente geen directe rol hadden in het onderhandelingsproces tussen het COA en eigenaar. Zeer recent is gebleken dat de onderhandelende partijen niet nader tot elkaar zijn gekomen waardoor deze locatie niet meer in beeld is voor de opvang van asielzoekers.

Dit heeft als gevolg dat onze gemeente op zoek moet gaan naar een alternatieve locatie. Een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van een asielopvanglocatie is dat er voldoende voorzieningen in de nabijheid zijn. Daarnaast is draagkracht en draagvlak in de directe omgeving van essentieel belang. De komende weken zullen wij samen met het COA onderzoeken of een locatie binnen onze gemeente en in eigendom

van de gemeente, geschikt is te maken voor de **huisvesting van 130 asielzoekers voor de periode juli 2025 t/m december 2026.**

De periode van twee jaar is de cyclus van de Spreidingswet. Na twee jaar volgt een nieuwe capaciteitsraming afhankelijk van de cijfers van dat moment.

Met het beschikbaar stellen van een locatie voor de opvang van 130 personen nemen we onze verantwoordelijkheid om de druk op de landelijke capaciteit te helpen verminderen. En we dragen bij aan zowel de Provinciale als de wettelijke opgave. Tegelijkertijd houden we als gemeente hiermee zelf de regie in handen waar het gaat om opvang. Niet voldoen aan de indicatieve opgave betekent immers de mogelijkheid tot interbestuurlijk toezicht.

Op 01 november 2024 zal de commissaris van de Koning het aantal opvangplekken uit het Provinciaal verslag Zeeland openbaar maken. Communicatie over de potentiële locaties is aan de gemeenten zelf. Wij werken hard aan goede communicatie richting gemeenteraad en samenleving.

Zodra er meer duidelijkheid is over de potentiële locatie voor de opvang van 130 asielzoekers zullen wij de gemeenteraad tijdig informeren.

Het is bekend dat het huidige kabinet de spreidingswet wil intrekken. Dit is voor de provincie en gemeenten in Zeeland geen reden om niets te doen. De spreidingswet is wetgeving waar we op dit moment opvolging aan moeten geven. Dit betekent dat alle 13 gemeenten in Zeeland hun opgave realiseren.

Algemene stand van zaken huisvesting bijzondere doelgroepen

Oekraïense ontheemden

In de gemeente Sluis nemen we ook de verantwoordelijkheid om aan onze inspanningsverplichting te voldoen met betrekking tot opvang van Oekraïense ontheemden. Op verschillende locaties in onze gemeenten verblijven ongeveer 215 ontheemden uit Oekraïne. Daarmee voldoen we voor bijna 70% aan onze inspanningsverlichtingspercentage voor de opvang van deze doelgroep.

Zoals u weet zijn de voorbereidingen voor tijdelijke wooneenheden aan de Baljuw Veltersweg in volle gang. Eerder bent u per raadsbrief hiervan op de hoogte gesteld. Op deze locatie kunnen naar verwachting 25 tot 30 nieuwe Oekraïense ontheemden worden gehuisvest.

Tegelijkertijd onderzoeken wij of er nieuwe locaties in onze gemeente geschikt zijn te maken voor de opvang van deze doelgroep. De druk blijft immers onveranderd hoog en er is helaas geen uitzicht op het einde van de oorlog in Oekraïne. Zie ook de brief van de minister van Asiel van 21 augustus jl. De wet, en daarmee gepaarde financiering vanuit het Rijk, voor de opvang van deze doelgroep is van kracht tot maart 2026. De Europese commissie zal zich voor die tijd moeten buigen over de status van de Oekraïense ontheemden.

Statushouders

Statushouders zijn vluchtelingen met een verblijfstitel. Zij worden gekoppeld aan een gemeente door het COA. Veel van deze statushouders verblijven nog altijd in de landelijke asielopvanglocaties.

Hierdoor neemt de druk op de landelijke capaciteit toe en kampt een gemeente als Ter Apel met grote moeilijkheden.

De huisvesting van vergunninghouders is een wettelijke taak van gemeenten. Op grond van de Huisvestingswet draagt de gemeente zorg voor het tijdig voorzien in de huisvesting van vergunninghouders overeenkomstig de voor de gemeente geldende taakstelling. Het Rijk stelt deze taakstelling ieder half jaar per gemeente vast. De Provincie Zeeland heeft op grond van de gemeentewet de taak om toezicht te houden op het tijdig realiseren van deze taakstelling door gemeenten. In het Provinciaal beleidskader Interbestuurlijk toezicht huisvesting vergunninghouders Provincie Zeeland staat beschreven hoe, met behulp van de interventieladder, invulling wordt gegeven aan deze toezichthoudende taak.

Net als veel gemeenten in Zeeland en in de rest van Nederland heeft ook de gemeente Sluis het lastig om aan gekoppelde statushouders te huisvesten. Dit vanwege het landelijke tekort aan sociale huurwoningen die woningbouwcorporaties ter beschikking hebben. Daarom wordt er ook gekeken naar andere manieren om deze doelgroep toch van huisvesting te voorzien. Denk daarbij aan het huisvesten van meerdere statushouders in 1 woning. Samen met Woongoed Zeeuws Vlaanderen verkennen wij deze optie. Wij verwachten nog dit jaar een woning beschikbaar te hebben voor de opvang van 4 statushouders.

Daarnaast is er vanuit het Rijk de mogelijkheid en financiering geboden om zogenoemde doorstroomlocaties als tussenvoorziening in te richten. Dit in opmaat naar reguliere huisvesting.

Op dit moment zijn we samen met het Rijk aan het onderzoeken of in de gemeente Sluis een doorstroomlocatie gerealiseerd kan worden voor maximaal 13 statushouders.

Samen met Woongoed Zeeuws Vlaanderen zijn we bezig om flexwoningen te realiseren waar statushouders en andere doelgroepen kunnen wonen. Flexwoningen zijn woningen die verplaatsbaar zijn en voor langere tijd op een locatie kunnen staan. Deze woningen zijn ideaal voor het snel huisvesten van bijzondere doelgroepen door woningbouwcorporaties.

Het lijkt ons goed de gemeenteraad t.z.t. uit te nodigen voor een werkbezoek. We nemen u graag mee langs verschillende locaties in onze gemeente die betrekking hebben op de opvang van bijzondere doelgroepen.